

## **VĂN BẢN: SỢ DỪA**

### **(Truyện cổ tích)**

#### **I. Tìm hiểu chung thể loại truyện cổ tích**

- Truyện cổ tích: là loại truyện dân gian xoay quanh cuộc đời của một số kẻ nhân vật.
- Truyện thể hiện cách nhìn, cách nghĩ của người xưa với cuộc sống đồng thời nói lên mơ ước về cuộc sống tốt đẹp.
- Truyện có yếu tố hoang đường, kỳ ảo
- Một số kiểu nhân vật: bất hạnh, dũng sỹ, thông minh...

#### **II. Tìm hiểu chung truyện “Sợ Dừa”**

- Nhân vật Sợ Dừa thuộc kiểu nhân vật bất hạnh – có ngoại hình xấu xí.
- Truyện kể theo thứ tự tự nhiên (trình tự thời gian).
- Bố cục 3 phần:
  - + Phần 1: *Từ đầu* → “*đặt tên cho nó là Sợ Dừa*”  
(Sự ra đời của Sợ Dừa)
  - + Phần 2: *Tiếp theo* → “*cảnh đảo hoang vắng*”  
(Những thử thách của Sợ Dừa)
  - + Phần 3: *Còn lại* (Hạnh phúc của Sợ Dừa)

#### **III. Phân tích truyện Sợ Dừa**

##### **1. Nhân vật Sợ Dừa**

##### **a) Ngoại hình:**

- Giống như quả dừa, không có chân tay,...
- Di chuyển: Lăn lông lốc.

→ Xấu xí, dị biệt.

- Cảm nghĩ: Nhân vật thiết thời, đáng thương.

### **b) Phẩm chất:**

- Chăn bò rất giỏi.

- Có tài thổi sáo; lo đủ sính lễ cưới vợ.

- Kiên trì học hành, thi đỗ trạng nguyên.

- Lo lắng cho vợ; dự đoán, đề phòng trước những thử thách.

→ Chăm chỉ, chịu khó, không sợ gian khổ, biết giúp đỡ mẹ; Tự tin vào bản thân; Giỏi giang, thông minh lỗi lạc; Thủy chung, ngay thẳng.

- Cảm nghĩ: Khâm phục, ngưỡng mộ, yêu mến.

### **c) Kết cục của nhân vật:**

- Vợ chồng Sọ Dừa sống hạnh phúc.

- Bài học:

+ Khi xem xét, đánh giá con người không nên chỉ dựa vào hình thức bên ngoài, không nên có định kiến với vẻ bề ngoài dị biệt. Điều quan trọng là xem xét những phẩm chất của họ.

+ Con người nếu có hoàn cảnh khó khăn, không hoàn thiện về ngoại hình thì càng cần biết vươn lên để nâng cao và chứng tỏ giá trị bản thân.

## **2. Các yếu tố kỳ ảo**

- Sự ra đời của Sọ Dừa

- Chăn bò giỏi.

- Thổi sáo hay.

- Chuẩn bị đủ sính lễ.

- Biến thành chàng trai khôi ngô.

- Vợ Sọ Dừa thoát khỏi bụng cá, sống sót;

- Gà trống gáy thành tiếng người,...

→ Ý nghĩa:

- Làm cho câu chuyện hay hơn, ly kỳ, hấp dẫn.
- Thể hiện ước mơ của nhân dân: có được khả năng kỳ diệu, người bất hạnh được bù đắp, người tốt sẽ được hưởng hạnh phúc,...

### **3. Tổng kết**

#### **a. Nghệ thuật:**

- Cốt truyện ly kỳ, hấp dẫn.
- Các chi tiết tưởng tượng kỳ ảo thú vị, bất ngờ.
- Xây dựng nhân vật có đặc điểm đặc biệt.

#### **b. Nội dung:**

- Đề tài: Ngoại hình và phẩm chất bên trong của con người.
- Chủ đề: Thể hiện ước mơ của nhân dân về công bằng xã hội: Những người thiệt thòi, bất hạnh, tốt bụng sẽ được hưởng hạnh phúc; những kẻ ác, tham lam sẽ bị trừng trị.

## **VĂN BẢN 2: EM BÉ THÔNG MINH (Truyện cổ tích)**

### **I. Tìm hiểu chung**

**1. Thể loại:** Truyện cổ tích.

**2. Nhân vật chính:** Em bé- thuộc kiểu nhân vật thông minh.

**3. Đọc- kể tóm tắt**

- Ngôi kể: ngôi thứ ba
- PTBĐ: tự sự

**4. Bố cục:** 4 phần

- + P1: Từ đầu => Về tâu vua: Giới thiệu nhân vật em bé thông minh.
- + P2: Tiếp => Ăn mừng với nhau rồi: Trí thông minh của chú bé giúp làng thoát nạn.
- + P3: Tiếp => ban thưởng rất hậu: Nhờ thông minh, chú bé được vua ban thưởng.

+ P4: Còn lại: Giúp triều đình thoát khỏi cơn nguy biến với nước láng giềng. Chú bé được phong là Trọng Nguyên.

## **II. Tìm hiểu chi tiết**

### **1. Những lần thử thách**

**a. Lần 1:** giải câu đố của viên quan

- Câu đố: “Trâu cày một ngày mấy đường”

- Giải đố: hỏi lại “Ngựa đi một ngày mấy bước”

→ Đầy thế bí về phía người ra câu đố.

**b. Lần 2:** giải đố của nhà vua

- Câu đố: “từ ba con trâu đực đẻ thành chín con”

- Giải đố: vạch ra sự vô lí giống đực không đẻ được

→ Để vua nói ra sự phi lí của điều mà vua đã đố.

**c. Lần 3:** giải câu đố của nhà vua

- Câu đố: “một con chim sẻ làm ba mâm cỗ”

- Giải đố: rèn con dao từ cây kim để xẻ thịt chim

→ Đầy thế bí về phía người ra câu đố.

**d. Lần 4:** giải câu đố của sứ thần

- Câu đố: xâu sợi chỉ qua ruột con ốc vặn rất dài

- Giải đố: dùng con kiến càng và một ít mỡ.

→ Dùng kinh nghiệm đời sống dân gian

### **2. Ý nghĩa văn bản:**

- Đề cao trí thông minh, đề cao kinh nghiệm dân gian, tạo tiếng cười hài hước.

## **III. Tổng kết**

a. Nội dung, ý nghĩa

- Nội dung: Truyện kể về những thử thách mà em bé thông minh đã trải qua.